

Θεωρίες μάθησης και διδασκαλίας, εκπαιδευτική στρατηγική και εκπαιδευτικός σχεδιασμός προγραμμάτων πληροφοριακής παιδείας: η περίπτωση του προγράμματος της Βιβλιοθήκης του Πανεπιστημίου Μακεδονίας

Κυριακή Μπαλτά,
Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, Βιβλιοθήκη Τμήμα Επιστημονικής Πληροφόρησης και Τεκμηρίωσης, Εγνατίας 156, ΤΘ 1591, Θεσσαλονίκη, balta@uom.gr

Περίληψη

Η πληροφοριακή παιδεία αναγνωρίζεται πλέον σε παγκόσμιο επίπεδο ως ένα σύνολο βασικών δεξιοτήτων για την αποτελεσματική συμμετοχή των πολιτών στις σύγχρονες κοινωνίες και την επίλυση προβλημάτων τόσο στην προσωπική όσο και στην επαγγελματική ζωή τους. Η αλλαγή στην εκπαιδευτική σκέψη, η εκρηκτική αύξηση της ηλεκτρονικής πληροφόρησης και οι αλματώδεις εξελίξεις στην τεχνολογία, αποτελούν πλέον τη μεγάλη πρόκληση για τις ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες όσον αφορά στον εκπαιδευτικό τους ρόλο.

Οι βιβλιοθηκονόμοι σε ρόλο βοηθού της εκπαιδευτικής διαδικασίας ή και ακόμη αυτού καθ' αυτού εκπαιδευτών, σχεδιάζουν και αναλαμβάνουν νέες πρωτοβουλίες στην εκπαιδευτική διαδικασία των ακαδημαϊκών ιδρυμάτων που απασχολούνται, προσδίδοντας έτσι ένα κεντρικότερο εκπαιδευτικό ρόλο στη βιβλιοθήκη. Όλα τα παραπάνω επιβάλλουν πλέον στους βιβλιοθηκονόμους την απόκτηση γνώσεων εκπαιδευτικού σχεδιασμού, παιδαγωγικής, διδακτικής καθώς και δεξιοτήτων οι οποίες θα τους καθιστούν ικανούς εκπαιδευτές.

Η πληροφοριακή παιδεία αποτελεί θεμελιώδες συστατικό της εκπαιδευτικής διαδικασίας, τόσο στο βασικό (πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση) όσο και στα προχωρημένα επίπεδα της (τριτοβάθμια εκπαίδευση), κατά την οποία οι εκπαιδευόμενοι μαθαίνουν πώς να σκέφτονται ενεργητικά και κριτικά παρά λαμβάνουν με παθητικό τρόπο προκατασκευασμένα πακέτα γνώσεων. Παρέχει ένα σύνολο γνώσεων και δεξιοτήτων για ενεργητικά σκεπτόμενους εκπαιδευόμενους οι οποίοι θα χρησιμοποιήσουν την πληροφορία όχι μόνο μέσα στο ακαδημαϊκό περιβάλλον αλλά σε όλη τους τη ζωή.

Το μοντέλο με το οποίο τα προγράμματα πληροφοριακής παιδείας θα παρέχονται στους σπουδαστές των ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης αποτέλεσε και αποτελεί κεντρικό σημείο συζήτησης και μελέτης των επιστημόνων. Εκτενής διάλογος έχει επίσης αναπτυχθεί για τα μοντέλα σχεδιασμού των προγραμμάτων αυτών και για την πορεία επίτευξης των εκπαιδευτικών στόχων που προσπαθούν να επιτύχουν. Σημαντικό επίσης θέμα συζήτησης αποτελεί ο εκπαιδευτικός σχεδιασμός που πρέπει να ακολουθηθεί για να περιγράψει τη διαδικασία σχεδιασμού της εκπαιδευτικής παρέμβασης από την υιοθέτηση κάποιας από τις θεωρίες της μάθησης μέχρι τον προσδιορισμό του εκπαιδευτικού υλικού και των μέτρων και μέσων αξιολόγησης που θα χρησιμοποιηθούν στο εκπαιδευτικό περιβάλλον που θα αναπτυχθεί.

Η Βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου Μακεδονίας προχώρησε στη δημιουργία ενός νέου σχεδίου για το πρόγραμμα πληροφοριακής παιδείας το οποίο παρέχει, στοχεύοντας όχι μόνο στο να περιγράψει το περιεχόμενο και τα μέσα παροχής του αλλά όλα τα τμήματα τα οποία το καθιστούν ένα ολοκληρωμένο σύστημα εκπαίδευσης. Στην παρούσα ανακοίνωση παρουσιάζονται μόνο τα τμήματα του εκπαιδευτικού σχεδιασμού και της διδακτικής μεθοδολογίας.

Λέξεις Κλειδιά: Πληροφοριακή Παιδεία, Μοντέλα Σχεδίασης Προγραμμάτων Πληροφοριακής Παιδείας, Εκπαιδευτική στρατηγική, Εκπαιδευτικός Σχεδιασμός,

Εκπαιδευτικοί Στόχοι, Θεωρίες Μάθησης, Κονστρακτιβισμός.

Learning and teaching theories, instructional strategy and instructional design for information literacy programs: the University of Macedonia Library case

Kyriaki Balta

University of Macedonia Library

Scientific Information and Documentation Department

156 Egnatias Str. PO Box 1591, Thessaloniki, Greece

balta@uom.gr

Abstract

Information literacy (IL) is world widely acknowledged these days as a set of basic skills every citizen of a modern society should have in order to participate in it and solve problems on personal or professional basis.

Changes in educational thinking, the explosion of digital information and the rapid advancements in technology comprise major challenges academic libraries have to face when it comes to their educational role within the institution they operate.

Academic librarians, as facilitators of the educational procedure, design and deliver IL programs. In most cases they even take up a new role as instructors in these programs, bringing the academic library in center of the institution's educational procedure. This necessitates the acquisition of new skills, besides the ones gained by their typical library training, such as instruction skills, pedagogical skills, educational design skills in order to become effective instructors.

IL is a fundamental element in every step of a person's educational path from elementary school to postgraduate studies. Such programs should promote active thinking and engagement to the students and not passive perception of pre-constructed data and educational material. They should result in a set of skills acquired by actively thinking students which are able to use them not only during their studies but for their whole lives.

More than a century, models for the design and provision of IL programs in higher education have been a major discussion topic for many researchers. Several models have been proposed and analysed covering subjects from the adaption of a learning theory up to the design of the educational material.

The University of Macedonia Library designed a new IL scheme which consists of 18 elements aiming not only to describe the educational goals, techniques and material of the program but to enable the University's students to approach IL as an integrated learning environment.

Keywords: Information Literacy, Information Literacy Programs Design Models, Instructional Strategy, Instructional Design, Learning Outcomes, Learning Theories, Constructivism.